

7. ábra. A bajcsai csemetekert iskolázótekercs ágyai

A tekercsbe iskolázott csemeték elszállítását a darabtömeg törvény figyelembevételével K—1 típusú konténerrel (6. ábra) kívánjuk megoldani. Egynek felterhelését a csemetekertben rendelkezésre álló KCR—2000 típusú, MTZ—50 traktorra szerelt hidraulikus daruval végezhetjük (egy konténerben 21 tekercs azaz 1100 darab csemete szállítható).

Tekercselőgéppünkkel az elmúlt télen mintegy másfél millió fenyő- és százezer bükkcsemetét iskoláztunk.

Bizunk abban, hogy iskolázógépünket a társ gazdaságok is kedvezően fogadják és sorozatgyártásunkkal hozzá tudunk járulni a sok élőmunkát igénylő művellet gépesítéséhez.

634.0.972.2+232.314

Jankó József

NEMZETKÖZI MAGCSERE AZ ERTI KÁMONI ARBORÉTUMÁBAN

Az Erdészeti Tudományos Intézet 1950-ben kapcsolódott be a nemzetközi magcserebe. Különböző nehézségek miatt azonban a cserekapcsolatok rövid időn belül megszakadtak. A következő években az ERTI-nek önálló kiadványa nem lévén, a Kámoni Arborétum maganyaga az ELTE Botanikus Kertjének jegyzékében szerepelt.

1960-ban Ráckeven az ERTI ismét megkezdte az *Index Seminum* kibocsátását. A maggyűjtésbe bekapcsolódtak kívülállók is, így több arborétum anyaga kerülhetett a magjegyzékbe. Már ekkor is mind a mag mennyisége, mind a fajösszetétel szerint a Kámoni Arborétum képezte a felajánlott csereanyag zömét. 1966-ban az *Index* bonyolítását az ERTI sárvári kísérleti állomása vette át.

1972 óta a Kámoni Arborétum végzi az Intézet és néhány kívülálló arborétum külföldi magcseréjét.

Az általunk végzett nemzetközi magcsere elsősorban az erdészeti botanika, dendrológia és nemesítés szolgálatában áll. Ez a munka nemcsak nemesítési célokat, faj és fajtagyűjtemények kiegészítését, egzóták elterjesztését, maggyűjtemények fejlesztését szolgálja, hanem nagymértékben hozzájárul a nemzetközi tudományos kapcsolatok bővítéséhez is. Különösen fontos számunkra az erdészeti intézményekkel fenntartott ilyen jellegű kapcsolat.

Most, hogy az erdőgazdálkodás fogalma rohamosan tágul (erdőesztétika, üdülőerdők, parkerdők) nem elégedhetünk meg az őshonos fafajok ismeretével, sőt egyre inkább még a fajnál kisebb egységek felé is figyelniünk kell. Az Index Seminum jó lehetőséget ad a fenti célok megvalósításához. Az ERTI munkájában 1976-tól szerepet kapó fenyő fajtafenntartás és génmegőrzés számottevő forrása lesz a külföldi kapcsolatnak, elsősorban a vegetatív szaporítóanyag beszerzésében.

Az Index Seminumban 1972-től évente a következő kertek anyaga szerepelt: Badacsonyörs (DR. FOLLY GYULA), Gemenc (DR. TÓTH IMRE), Gödöllő (CSÁNYI SÁNDOR), Jeli (DR. NAGY LÁSZLÓ és BOROS FRIGYES), Kámon (JANKÓ JÓZSEF), Sárvár (TROMBITÁS TAMÁS), Szeleste (IFJ. BÁNÓ ISTVÁN), Püspökladány (KAPUSI IMRE) és Sopron (AGÓCS JÓZSEF).

1950-ben a felajánlott magvak nagyrésze még soproni anyag volt. 1960-tól az indexek gerincét a Kámoni Arborétumban gyűjtött anyag adta.

Az indexeinkben felajánlott magvak nem egyformán érdekesek a cserepartnerek számára. Általánosságban az egzóta fenyők és üvegházi (kaktuszok, szukkulensek) növények iránt legnagyobb az érdeklődés az elmúlt évek magigényléseinek tanúbizonyossága szerint. A három év alatt, mióta a Kámoni Arborétum végzi a magcserét, elküldtünk 13 501 adagot. Kámonból évente 3500—4000 adagot tudunk — a rendelkezésre álló kapacitással — az igénylőknek továbbítani. Az általunk elküldött indexek kb. $\frac{1}{3}$ -ára érkezik vissza hozzánk desiderata (magigénylés).

1972-ben 195, 1973-ban 242, 1974-ben 199 botanikus kerttől, arborétumtól, intézménytől, parktól érkezett magigénylés címünkre. Címekataszterünk jelenleg 485 címet tartalmaz, ebből aktív kapcsolatunk 250—300 partnerrel van. Törekszünk arra, hogy kapcsolatot csak az aktív partnerekkel tartsunk. Címlistánk így leszűkíthető, bár évről évre újabb partnerek jelentkeznek. A nemzetközi magcsere keretében hozzánk 1972-ben 192, 1973-ban 230, 1974-ben 223 külföldi és hazai Index Seminum érkezett. Évente mi is több ezer magtételt rendelünk és kapunk a kül- és belföldi cserepartnerektől. A beérkező magvakat az indexben szereplő maggyűjtők között osztjuk el és küldjük szét. Badacsonyörs egzóta fenyőmagokat, Gemenc kőriseket, Gödöllő cserje, lombos és 1974-ben sziklakerti magvakat, Jeli az *Ericaceae* féléket, Kámon fenyőket, örökzöldeket, ritka lombosokat, kaktuszokat-szukkulenseket, Sárvár lombosokat, Szeleste pedig sziklakerti, lágyszárú és fenyő magvakat igényel.

A magvak nagy részét elvetik, ezenkívül néhány nemzetség magja, illetve termése taxonómiai összehasonlításra és gyűjteményi bemutatásra kerül.

Az Erdészeti Tudományos Intézet 1974-ben már tizenhatodszor vett részt a nemzetközi magcsereakcióban. Jelenleg már az 1975-ös Index Seminum kiadásának előkészületei folynak a Kámoni Arborétumban.